

વિષય : સંસ્કૃત (Sem5)

ARTS FACULTY

ક્રમ	ડીપ્લોમા / સ્નાતક / અનુસ્નાતક	સેમે.	કોર્સ / કોર / ઈલે ૧, ૨	કોર્સ / પેપરનું નામ	કોર્સ પેપર નંબર	ક્રેડીટ	ઈન્ટ. માર્ક્સ	એકસ્ટ. માર્ક્સ	Practical/viva marks	કુલ માર્ક્સ	કોર્સ / પેપરનો યુનીક કોડ						
52	સ્નાતક	05	Core-1	લઘુસિદ્ધાન્ત કૌમુદી (નિયત અંશ)	11	03	30	70		100	16	01					
53	સ્નાતક	05	Core-1	ભાષાવિજ્ઞાન	12	03	30	70		100	16	01					
54	સ્નાતક	05	Core-1	ધર્મશાસ્ત્ર અને મનુસ્મૃતિ અધ્યાય-૭	13	03	30	70		100	16	01					
55	સ્નાતક	05	Core-1	શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા અધ્યાય-૧ થી ૯	14	03	30	70		100	16	01					
56	સ્નાતક	05	Core-1	સંસ્કૃત ભાષા અને સાહિત્ય	15	03	30	70		100	16	01					
57	સ્નાતક	05	Core-1	સાહિત્યિક નિબંધો	16	03	30	70		100	16	01					
				OR													
58	સ્નાતક	05	Core-1	સંસ્કૃત વ્યાકરણ	16 (વિકલ્પ)	03	30	70		100	16	01					

સેમેસ્ટર-૫(પાંચ)માં પેપર નંબર -૧૬માં વિકલ્પ આપેલ છે

FACULTY OF ARTS			
(SYLLABUS)			
Annexure 'c'			
SUBJECT :	Sanskrit (sem-5)		
Course (Paper) No	पेपर – ११	NAME :	लघुसिद्धान्त कौमुदी (नियत अंश) पेपर – ११
Course (Paper) Unique Code	Core:	1601100101051100	
External Exam Time Duration	Regular Student	02:15 Hours	
	External Student	03:00 Hours	

Name of course	Sem.	Foundation/ Core/elective/ Practical/ Project	Course/ Paper code	Course/ Paper Title	Credit	Internal Marks	External Marks	Total Marks
B.A.	05	CORE		लघुसिद्धान्त कौमुदी (नियत अंश)	03	30	70	100

COURSE OBJECTIVE:

- संस्कृत व्याकरणधी अवगत थाय.
- संस्कृत पाणिनि व्याकरण समजे.
- संस्कृत व्याकरणां विभक्तिधी परिचित थाय.

COURSE CONTAINS:

लघुसिद्धान्त कौमुदी (नियत अंश)	
Unit-1	लघुसिद्धान्त कौमुदी : (सूत्र : १थी १४) संज्ञा प्रकरण
Unit-2	लघुसिद्धान्त कौमुदी : (सूत्र : १५ थी ५१) अच् संधि प्रकरण
Unit-3	लघुसिद्धान्त कौमुदी (सूत्र : ५२ थी ११५) , उल् तथा विसर्ग संधि प्रकरण विभक्त्यर्थ प्रकरण ८८१ थी ८०५
Reference Books.	
(१) सिद्धान्तकौमुदी (तत्त्वबोधिनीसहिता) सं. वासुदेवशर्मा – आवृत्ति ४४ – मुंबई सन-१९२८	
(२) लघुसिद्धान्तकौमुदी (पंचसंधि प्रकरण-विभक्त्यर्थ च) ले. वरदराज, सं. डॉ. अनिल द्विवेदी, वेद प्रेस, जामनगर वर्ष-२००३	
(३) वैयाकरण सिद्धान्त कौमुदी, सं. मडादेव दामोदर शाठे, पूणे-१९५८	

Format of Question Paper - Type of Question		
Question	(SECTION – 1)	Marks
1	સૂત્રની સમજૂતિ (છ માંથી ચાર)	20
2	જનરલ પ્રશ્નના અથવામાં જનરલ પ્રશ્ન (બે માંથી એક વિભક્તિત સમજાવો)	20
3	સંધિ છોડો અને સંધિ જોડો	20
4	ટુંકનોધ (ચાર માંથી બે)	10
(Section – 2)		
5	જનરલ પ્રશ્નના અથવામાં જનરલ પ્રશ્ન (બે માંથી એક વિભક્તિત સમજાવો)	16
6	ટુંકનોધ (ચાર માંથી બે)	14

FACULTY OF ARTS			
(SYLLABUS)			
Annexure 'c'			
SUBJECT :	Sanskrit (sem-5)		
Course (Paper) No	पेपर – १२	NAME :	भाषाविज्ञान पेपर – १२
Course (Paper) Unique Code	Core:	1601100101051200	
External Exam Time Duration	Regular Student	02:15 Hours	
	External Student	03:00 Hours	

Name of course	Sem.	Foundation/ Core/elective/ Practical/ Project	Course/ Paper code	Course/ Paper Title	Credit	Internal Marks	External Marks	Total Marks
B.A.	05	CORE		भाषाविज्ञान	03	30	70	100

COURSE OBJECTIVE:

- भाषाविज्ञानથી माહितगार थाय.
- भाषानी उत्पत्ति विशे ज्ञाणे.
- स्पर्धात्मक परिक्षानुं कौशल्य केणवे.

COURSE CONTAINS:

भाषाविज्ञान	
Unit-1	भाषानी व्याख्या, लक्षणो, विशेषता, अंगो अने पद्धतिओ
Unit-2	भाषाना विविध वर्गीकरणो, भारोपीय परिवार, भारत धरानी शाखा अने शतम्-केन्तुम् वर्ग
Unit-3	संस्कृत भाषानी उत्पत्ति, वैदिक संस्कृत, व्यंजनादि संधिओ, वैदिक संस्कृत अने अवेस्ता

Reference Books.
(१) सामान्य भाषाविज्ञान-बाबूराम सकसेना, प्रयाग-1956
(२) भाषाशास्त्र का पारिभाषिक शब्दकोश, राजेन्द्र त्रिवेदी, आत्माराम दिल्ली- १९६३
(३) भाषाशास्त्र की रूपरेखा - डो उदयनाशयण तिवारी, भारती भण्डार, इलाहाबाद
(४) भाषाविज्ञान की भूमिका, देवेन्दनाथ शर्मा
(प) सस्कृत का भाषाशास्त्रीय अध्ययन - डा भोलाशकर व्यास
(६) सस्कृत भाषा : उत्पत्ति और विकास (In Gujarati) के का शास्त्री।
(७) तुलनात्मक भाषाविज्ञान- मू ले पी डी गुणे, अनु डा भोलानाथ तिवारी-मोतीलाल बनारसीदास- १९६३
(८) Introduction to theoretical linguistics - Luon, John,-1968

Format of Question Paper		
Question	Type of Question (SECTION – 1)	Marks
1	जनरल प्रश्नना अथवामां जनरल प्रश्न	20
2	जनरल प्रश्नना अथवामां जनरल प्रश्न	20
3	जनरल प्रश्नना अथवामां जनरल प्रश्न	20
4	टुंकनोध (चार मांथी बे)	10
(Section – 2)		
5	जनरल प्रश्नना अथवामां जनरल प्रश्न	16
6	टुंकनोध (चार मांथी बे)	14

FACULTY OF ARTS								
(SYLLABUS)								
Annexure 'c'								
SUBJECT :		Sanskrit (sem-5)						
Course (Paper) No		પેપર – ૧૩	NAME :		ધર્મશાસ્ત્ર અને મનુસ્મૃતિ – અધ્યાય– ૭ પેપર – ૧૩			
Course (Paper) Unique Code		Core:	1601100101051300					
External Exam Time Duration		Regular Student	02:15 Hours					
		External Student	03:00 Hours					
Name of course	Sem.	Foundation/ Core/elective/ Practical/ Project	Course/ Paper code	Course/ Paper Title	Credit	Internal Marks	External Marks	Total Marks
B.A.	05	CORE		ધર્મશાસ્ત્ર અને મનુસ્મૃતિ અધ્યાય–૭	03	30	70	100

COURSE OBJECTIVE:

- ભારતીય સંસ્કૃતિનો પરિચય મેળવે.
- પ્રાચીન ભારતીય વર્ણવ્યવસ્થા સમજે.
- પ્રાચીન ભારતીય રાજનીતિથી અવગત થાય.

COURSE CONTAINS:

ધર્મશાસ્ત્ર અને મનુસ્મૃતિ અધ્યાય–૭	
Unit-1	ધર્મસૂત્રો તથા સ્મૃતિઓનો પરિચય
Unit-2	મનુસ્મૃતિ : અધ્યાય– ૭
Unit-3	મનુસ્મૃતિ : અધ્યાય– ૭

Reference Books.
(૧) મનુસ્મૃતિ (કુલ્લુક ટીકા સહિત)
(૨) મનુસ્મૃતિ (ભેદાતિથિ ભાષ્ય સહિત)
(૩) Hindu Polity - K.P. Jayaswal, Bangalore
(૪) શુક્રનીતિમાં રાજનૈતિક વિચારધારા – ડૉ. એલ. એમ. પાનસેરીયા

Format of Question Paper		
Question	Type of Question (SECTION – 1)	Marks
1	આવશ્યક સમજૂતિ સાથે શ્લોકોનું અનુવાદ (૯ માંથી ચાર)	20
2	જનરલ પ્રશ્નના અથવામાં જનરલ પ્રશ્ન	20
2	જનરલ પ્રશ્નના અથવામાં જનરલ પ્રશ્ન	20
3	ટુંકનોંધ (ચાર માંથી બે)	10
(Section – 2)		
5	જનરલ પ્રશ્નના અથવામાં જનરલ પ્રશ્ન	16
6	ટુંકનોંધ (ચાર માંથી બે)	14

FACULTY OF ARTS			
(SYLLABUS)			
Annexure 'c'			
SUBJECT :	Sanskrit (sem-5)		
Course (Paper) No	पेपर – १४	NAME :	श्रीमद्भगवद्गीता अध्याय – १थी८ पेपर – १४
Course (Paper) Unique Code	Core:	1601100101051400	
External Exam Time Duration	Regular Student	02:15 Hours	
	External Student	03:00 Hours	

Name of course	Sem.	Foundation/ Core/elective / Practical/ Project	Course / Paper code	Course/ Paper Title	Cre dit	Internal Marks	External Marks	Total Marks
B.A.	05	CORE		श्रीमद्भगवद्गीता अध्याय-१थी८	03	30	70	100

COURSE OBJECTIVE:

- श्रीमद्भगवद्गीतानुं महत्व समजे.
- भारतीय तत्वज्ञान विशे जाणकारी मेणवे.
- भारतीय दर्शनशास्त्रोधी अवगत थाय.

COURSE CONTAINS:

श्रीमद्भगवद्गीता अध्याय – १थी ८	
Unit-1	भारतीय षड्दर्शनो
Unit-2	श्रीमद्भगवद्गीता अध्याय : १थी ४
Unit-3	श्रीमद्भगवद्गीता अध्याय : ५थी ८

Reference Books.
(૧) શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા એક નૂતન અભિગમ, પ્રવીણ પ્રકાશન, રાજકોટ. ૨૦૦૫, લેખક : ડૉ. કુમુદા યુ. જાડેજા
(૨) શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા : (શાંકરભાષ્ય સહિત)
(૩) શાંકર વેદાંત અને સાંખ્ય સિદ્ધાન્ત : (બ્રહ્મસૂત્રના સંદર્ભમાં) ડૉ. અર્ચના એ. ત્રિવેદી, વૃક-પબ્લિકેશન, વલ્લભવિદ્યા નગર.
(૪) સંસ્કૃત મૂલક ભારતીય દર્શનના સિદ્ધાન્તો પ્ર. અર્ચના એ. ત્રિવેદી, વૃક પબ્લિકેશન, નાના બાજાર વલ્લભવિદ્યાનગર
(૫) The Bhagavad-Gita. S.Radhak V Shanan

Format of Question Paper		
Question	Type of Question (SECTION – 1)	Marks
1	આવશ્યક સમજૂતી સાથે ભાષાંતર શ્લોકોનો અનુવાદ (છ માંથી ચાર) અધ્યાય – ૧ થી ૬	20
2	જનરલ પ્રશ્નના અથવામાં જનરલ પ્રશ્ન	20
3	ટુંકનોંધ (ચાર માંથી બે)	20
4	શ્લોકપૂર્તિ (ચાર માંથી બે) (અધ્યાય – ૨ માંથી શ્લોક – ૫૫ થી ૭૨)	10
(Section – 2)		
5	જનરલ પ્રશ્નના અથવામાં જનરલ પ્રશ્ન	16
6	ટુંકનોંધ (ચાર માંથી બે)	14

FACULTY OF ARTS			
(SYLLABUS)			
Annexure 'c'			
SUBJECT :	Sanskrit (sem-5)		
Course (Paper) No	પેપર – ૧૫	NAME :	સંસ્કૃત ભાષા અને સાહિત્ય પેપર – ૧૫
Course (Paper) Unique Code	Core:	1601100101051500	
External Exam Time Duration	Regular Student	02:15 Hours	
	External Student	03:00 Hours	

Name of course	Sem.	Foundation/ Core/elective/ Practical/ Project	Course/ Paper code	Course/ Paper Title	Credit	Internal Marks	External Marks	Total Marks
B.A.	05	CORE		સંસ્કૃત ભાષા અને સાહિત્ય	03	30	70	100

COURSE OBJECTIVE:

- સંસ્કૃત ગદ્ય કાવ્યથી અવગત થાય.
- સંસ્કૃતમાં નિબંધ લેખનનું કૌશલ્ય કેળવે.
- પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત છંદોથી પરિચિત થાય.

• **COURSE CONTAINS :**

સંસ્કૃત ભાષા અને સાહિત્ય	
Unit-1	કાદંબરી – શુકનાસોપદેશ
Unit-2	કાદંબરી– શુકનાસોપદેશ
Unit-3	સંસ્કૃત નિબંધો અને સંસ્કૃત છંદો
સંસ્કૃત નિબંધો : (૧) વિદ્યાધન સર્વધનપ્રધાનમ્ (૨) સત્યાન્નાસ્તિ પરોધર્મ (૩) ધન મહિમા ૪) જનની જન્મભૂમિશ્ચ(૫) ગીતા-સુગીતા કર્તવ્યા (૬) પરોપકાર:	
સંસ્કૃત છંદો : (૧) અનુષ્ટુપ (૨) ઉપજાતિ (૩) દ્રુતવિલમ્બિત (૪) વસતતિલકા (૫) માલિની	

Reference Books.	
(१)	कादम्बरी- शुकनासोपदेश : सुशोधिनी सस्कृत, हिन्दी व्याख्या, रामपालशास्त्री चौखम्बा ओरियहलिया वाराणासी- १९७८
(२)	कादम्बरी- शुकनासोपदेश, रमाकान्त, ज्ञे चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी-१९९६
(३)	कादम्बरी- शुकनासोपदेश, श्रीमती सुदेश नारग, भारतीय विद्याप्रकाशन दिल्ली-१९९०
(४)	प्रशिष्ट संस्कृत छंदो : डॉ.अम.के. मोलिया, पार्श्व पब्लिकेशन, अमदावाढ
(५)	महाकविबाण कत कादम्बर्या - शुकनासोपदेश : प्रा.सुरेश ज. ढवे, सरस्वती पुस्तक भंडार, अमदावाढ, प्रथम आवृत्ति-२००४/०५

Format of Question Paper - Type of Question		
Question	(SECTION – 1)	Marks
1	गद्यभंडनुं भाषांतर (त्रश मांथी बे)	20
2	जनरल प्रश्नना अथवाभां जनरल प्रश्न	20
3	संस्कृतभां निबंध लपो (बे मांथी अक)	20
4	लक्षण, उदाहरण सडित छंद समजावो (चार मांथी बे)	10
(Section – 2)		
5	जनरल प्रश्नना अथवाभां जनरल प्रश्न	16
6	टुंकनोध (चार मांथी बे)	14

FACULTY OF ARTS			
(SYLLABUS)			
Annexure 'c'			
SUBJECT :	Sanskrit (sem-5)		
Course (Paper) No	પેપર – ૧૬	NAME :	સાહિત્યિક નિબંધ (ગુજરાતી) પેપર – ૧૬
Course (Paper) Unique Code	Core:	1601100101051601	
External Exam Time Duration	Regular Student	02:15 Hours	
	External Student	03:00 Hours	

Name of course	Sem.	Foundation/ Core/elective/ Practical/ Project	Course/ Paper code	Course/ Paper Title	Credit	Internal Marks	External Marks	Total Marks
B.A.	05	CORE		સાહિત્યિક નિબંધ (ગુજરાતી)	03	30	70	100

COURSE OBJECTIVE:

- સાહિત્યિક નિબંધો દ્વારા ભારતીય સંસ્કૃતિથી માહિતગાર થાય.
- સંસ્કૃત સર્જકોના જીવન અને કવનથી પરિચિત થાય.
- સ્પર્ધાત્મક પરિક્ષાનું કૌશલ્ય કેળવે.

• **COURSE CONTAINS :**

સાહિત્યિક નિબંધ (ગુજરાતી)	
Unit-1	(૧) રામાયણકાલીન સંસ્કૃતિ (૫) રામાયણ કાલીન સમાજ વ્યવસ્થા (૨) મહાભારતમાં નિરૂપિત જીવન મૂલ્યો (૬) મહાભારત કાલીન રાજનીતિ (૩) ઋગ્વેદકાલીન સંસ્કૃતિ (૭) ઋગ્વેદ કાલીન શિક્ષણ વ્યવસ્થા (૪) ઉપનિષદ્દનું તત્ત્વજ્ઞાન (૮) ઉપનિષદોનો પરિચય
Unit-2	(૧) શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતામાં જીવન દર્શન (૫) ગીતાનું તત્ત્વજ્ઞાન (૨) ભવભૂતિના ઉત્તરરામચરિતમાં કુરુણરસ.

	(૩) કવિકુલ ગુરુ કાલિદાસ (૬) શિક્ષણ અંગે કાલિદાસના વિચારો (૪) ગદ્યસમ્રાટ બાણભટ્ટ (૭) । બાળોચ્છિષ્ટ જગતસર્વમ ।
Unit-3	(૧) ભાસ નાટક ચક્ર (૪) ભાસના નાટકોની વિશેષતા (૨) મહાકાવ્યનું સ્વરૂપ અને પંચમહાકાવ્ય (૩) ભારતીય- ધર્મશાસ્ત્ર-સ્મૃતિશાસ્ત્રમાં સમાજ વ્યવસ્થા (૫) રાજનૈતિક વિચારો
Reference Books.	
(૧) સંસ્કૃત નિબંધ મંજૂષા : સી. જમનાદાસની કંપની- અમદાવાદ, પ્રથમ આવૃત્તિ-૧૯૭૮/૭૯	
(૨) સંસ્કૃત નિબંધ રત્નાકર, ડા શિવપ્રસાદ ભારદ્વાજ, અશોક પ્રકાશન, દિલ્લી-૧૯૭૧	
(૩) શુક્રનીતિમાં રાજનૈતિક વિચારધારા - ડો. એલ. એમ. પાનસેરીયા	

Format of Question Paper		
Question	Type of Question (SECTION – 1)	Marks
1	કોઈ પણ એક નિબંધ લખો. (બે માંથી એક)	25
2	કોઈ પણ એક નિબંધ લખો. (બે માંથી એક)	25
3	કોઈ પણ એક નિબંધ લખો. (બે માંથી એક)	20
(Section – 2)		
4	કોઈ પણ એક નિબંધ લખો. (બે માંથી એક)	15
5	કોઈ પણ એક નિબંધ લખો. (બે માંથી એક)	15

FACULTY OF ARTS			
(SYLLABUS)			
Annexure 'c'			
SUBJECT :	Sanskrit (sem-5)		
Course (Paper) No	પેપર – ૧૬ (વૈકલ્પિક)	NAME :	સંસ્કૃત વ્યાકરણ પેપર – ૧૬ (વૈકલ્પિક)
Course (Paper) Unique Code	Core:	1601100101051602	
External Exam Time Duration	Regular Student	02:15 Hours	
	External Student	03:00 Hours	

Name of course	Sem.	Foundation/ Core/elective/ Practical/ Project	Course/ Paper code	Course/ Paper Title	Credit	Internal Marks	External Marks	Total Marks
B.A.	05	CORE		સંસ્કૃત વ્યાકરણ	03	30	70	100

COURSE OBJECTIVE:

- સંસ્કૃત વ્યાકરણથી અવગત થાય.
- અનુવાદ કળામાં પારંગતતા મેળવે.
- સંસ્કૃતમાં વાક્યવ્યવહાર શીખે.

• **COURSE CONTAINS :**

સંસ્કૃત વ્યાકરણ (વૈકલ્પિક)	
Unit-1	(૧) સ્વરાંત, વ્યંજનાન્ત નામોના રૂપાપ્પ્યાનો અને વિભક્તિઓનો પરિચય (નિયત-શબ્દરૂપો-રામ, કવિ, ભાનુ, પિતૃ, નદી, વધુ, વારિ,)
Unit-2	(૧) ગણ સમૂહ : ૧ અને ૬ - લિખ્, મુચ્, સૃજ્, વિશ્, ક્ષિપ્, (છઠો ગણ) ચલ્, લભ્, વદ્, હસ્, વહ્ (પ્રથમ ગણ) વર્તમાનકાળ હસ્તનભૂતકાળના રૂપાપ્પ્યાનો. (નિયત રૂપાપ્પ્યાનો)
Unit-3	(૧) સમાસ - પ્રકાર અને પરિચય (૨) સંધિ પ્રકાર અને પરિચય (૩) લેટ્-લકાર, ચ્વિ રૂપો તથા અપઠિત અનુવાદ

Reference Books.
(૧) બૃહદ અનુવાદ- ચન્દ્રિકા - ચક્રધર હસ નૌ ટિપાલ, મોતીલાલ બનારસીદાસ- દિલ્લી-1885
(૨) નવનીત સસ્કૃત શબ્દ- ધાતુ- રૂપાવલિ- રાજારામશાસ્ત્રી નોટકર-નવનીત પ્ર% મુમ્બઈ-૧૯૯૦
(૩) સસ્કૃત વ્યાકરણ, શ્રીધર વાસિષ્ઠ
(૪) બૃહદરચનાનુવાદ કૌમુદી - કપિલદેવ દ્વિવદી
(૫) સંસ્કૃત સંધિ- (મૂળગ્રંથ, ગુજ. અનુ.ઉદા. સમજૂતિ) ડૉ.બી.ડી.ભુવા, સૌરાષ્ટ્ર યુનિ.રાજકોટ.

Format of Question Paper		
Question	Type of Question (SECTION - 1)	Marks
1	અપઠિત ગદ્યખંડનું ભાષાંતર કરો (બે માંથી એક)	20
2	ગુજરાતી ગદ્યખંડનું સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો (બે માંથી એક)	20
3(A)	નામરૂપ ઓળખાવો. (દશ માંથી પાંચ)	10
3(B)	રૂપાખ્યાન ઓળખાવો. (દશ માંથી પાંચ)	10
4	સંધિ સમજાવો. અથવા ગણ પરિચય આપો. સમાસ - પ્રકાર અને પરિચય	10
(Section - 2)		
5	ટુંકનોંધ (ચાર માંથી બે) યુનીટ ૧ થી ૩	16
6	ટુંકનોંધ (ચાર માંથી બે) યુનીટ ૧ થી ૩	14